

Załącznik nr 1
do zarządzenia Nr 7
Dyrektora
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kaliszu
z dnia 13.08.2024 r.

Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu

Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 28 lipca 2023r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r. poz. 1606 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024r. poz. 560).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r. poz. 177 z późn. zm.).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
6. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U. 1991r. nr 120, poz. 526 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. UE. L 2016 Nr 119, str. 1).
8. Ustawa dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników instytucji jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy instytucji traktują wszystkie dzieci z szacunkiem z uwzględnieniem ich potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy. Pracownicy instytucji realizują cele i działania w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz własnych kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§1.

1. **Standardy** – Standardy Ochrony Małoletnich Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu.
2. **Dziecko/małoletni** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.
4. **PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu.
5. **Dyrektor PCPR** – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu.
6. **Pracownik PCPR** – każdy pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
7. **Opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, rodzic zastępczy, a także opiekun prawny.
8. **Zgoda opiekuna dziecka** - oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców/rodziców zastępczych dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami/rodzicami zastępczymi dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców/rodziców zastępczych o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. **Koordinator ds. Standardów Ochrony Małoletnich** to wyznaczony przez Dyrektora PCPR w Kaliszu pracownik sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich.
10. **Dane osobowe dziecka** - to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Postanowienia ogólne

§1.

1. Standardy Ochrony Małoletnich Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu zwane dalej Standardami zostały opracowane w związku z obowiązującymi przepisami nałożonymi ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Dyrektor PCPR wyznacza Koordynatora ds. Standardów Ochrony Małoletnich za przygotowanie i wdrożenie Standardów.
3. Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich zapoznaje pracowników instytucji ze Standardami oraz odbiera od nich oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami. Wzór oświadczenia – załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.

4. Podstawową zasadą czynności podejmowanych przez pracowników PCPR w kontaktach z małoletnimi jest działanie na rzecz ich dobra. Pracownicy PCPR traktują małoletnich z szacunkiem.
5. Pracownicy PCPR zobowiązani są do utrzymania profesjonalnej relacji z małoletnimi oraz każdorazowego rozważania, czy relacja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego, są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione.
6. W przypadku zaobserwowania sytuacji przemocowych pomiędzy małoletnimi każdy pracownik PCPR zobowiązany jest do natychmiastowej reakcji i stosownej interwencji polegającej na powstrzymaniu eskalacji konfliktu i zachowań agresywnych.
7. Pracownik PCPR, który ma świadomość, że małoletni doznał krzywdy (tj. znęcanie fizyczne, zaniedbanie psychiczne lub wykorzystanie seksualne) zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o zaistniałej sytuacji Dyrektora PCPR oraz zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z pokrzywdzonym małoletnim, wykazując zrozumienie i współczucie.

Rozdział III

Zasady rekrutacji pracowników PCPR w Kaliszu

§1.

1. Dyrektor, przed zatrudnieniem pracownika w PCPR, poznaje jego dane osobowe, kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Centrum, takich jak ochrona praw dzieci i młodzieży oraz szacunek do ich godności.
2. Dyrektor Centrum dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umów zlecenia, umów o świadczenie usług oraz wolontariusze, stażyści, praktykanci) posiadały odpowiednie kwalifikacje do kontaktu, pracy z dziećmi i ich wsparcia oraz były dla nich bezpieczne.
3. Dyrektor PCPR przed zatrudnieniem pracownika zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.
4. W celu sprawdzenia osoby w ww. Rejestrze Dyrektor PCPR uzyskuje od kandydata następujące dane:
  - a) imię i nazwisko;
  - b) data urodzenia;
  - c) numer pesel;
  - d) nazwisko rodowe;
  - e) imię ojca;
  - f) imię matki.
5. Wydruk z ww. Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika

lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza, osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną lub umowę o świadczenie usług.

6. Kandydat ma obowiązek złożyć oświadczenie o niekaralności. Wzór oświadczenia – załącznik nr 2 do niniejszych Standardów
7. Kandydat posiadający obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska przedkłada informację z rejestru karnego państwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Wzór oświadczenia – załącznik nr 3 do niniejszych Standardów
8. Kandydat składa oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwa obywatelstwa złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
9. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje jej sporządzania lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, kandydat składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
10. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
11. W przypadku realizacji wsparcia i pomocy dzieciom przez osoby niebędące personelem PCPR stosowane wymagania dotyczące osób prowadzących zajęcia, mający kontakt z małoletnimi, zawiera się w umowach między wykonawcami, a PCPR. Jeśli nie jest możliwe zastosowanie takich zapisów w umowach to podczas zajęć, szkoleń, warsztatów itp. musi być obecny pracownik PCPR, który proces rekrutacji przeszedł zgodnie z obowiązującymi standardami.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznych relacji małoletnich w stosunku do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR.

§1.

1. Małoletni uczestniczący w spotkaniach i zajęciach organizowanych w siedzibie PCPR:
  - a) z szacunkiem odnosi się do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR;
  - b) słucha innych i nie przerywa im wypowiedzi;
  - c) ma prawo do wyrażenia swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób;
  - d) nie jest obojętny, gdy innemu małoletniemu dzieje się krzywda i bezzwłocznie zgłasza to osobie dorosłej;
  - e) nie narusza integralności fizycznej innych osób;
  - f) nie wypowiada się w sposób obraźliwy o innych osobach, nie używa wulgarного języka;
  - g) jest tolerancyjny i szanuje odmienny wygląd, przekonania, wierzenia i poglądy innych osób;
  - h) nie nagrywa ani nie rozpowszechnia wizerunku innych osób bez ich zgody;
  - i) szanuje rzeczy osobiste innych osób;
  - j) nie namawia innych do krzywdzenia.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji pracownika PCPR z małoletnim.

§1.

Kontakt z małoletnim

1. Pracownik PCPR w komunikacji z małoletnim zarówno w siedzibie PCPR, jak i w środowisku zamieszkania małoletniego zobowiązany jest:
  - a) odnosić się z szacunkiem;
  - b) wysłuchać i starać się udzielić odpowiedzi odpowiedniej do sytuacji i wieku dziecka;
  - c) nie zawstydząć, nie lekceważyć i nie obrażać dziecka;
  - d) nie krzyżeć, chyba że ma na celu ostrzeżenie dziecka przed sytuacją niebezpieczną.
2. Nie dopuszcza się stosowania jakiegokolwiek przemocy wobec małoletnich.
3. Nie dopuszcza się używania wulgaryzmów, gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec małoletnich przewagi fizycznej lub wynikającej ze stanowiska (zastraszanie, groźby, zmuszanie do określonych zachowań).
4. Zabrania się ujawniania informacji wrażliwych dotyczących małoletnich wobec osób

nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletnich, informacji o ich sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

5. Pracownik PCPR szanuje prawo małoletniego do prywatności. Jeżeli zachodzi konieczność odstąpienia od zasady poufności w celu ochrony małoletniego przed niebezpieczeństwem, pracownik PCPR zobowiązany jest to wyjaśnić małoletniemu.
6. Pracownik PCPR w czasie pracy z małoletnim zobowiązany jest do zadbania o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innego pracownika PCPR. W przypadku konieczności pozostania z małoletnim sam na sam pracownik PCPR zobowiązany jest poinformować innego pracownika PCPR o takiej sytuacji i wskazać miejsce, w którym będzie przebywał z małoletnim.
7. Pracownik PCPR ma obowiązek każdorazowo poinformować małoletniego, że jeżeli czuje się on niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania lub słów, może o tym poinformować pracownika PCPR wyznaczonego do podjęcia interwencji.

§2.

Działania realizowane z małoletnim

1. Pracownik PCPR docenia i szanuje wkład małoletniego w podejmowane działania, traktuje małoletnich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Pracownik PCPR unika faworyzowania dzieci.
3. Zabronione jest, aby pracownik PCPR nawiązywał z małoletnim jakąkolwiek relację romantyczną lub seksualną ani składał mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Zabronione jest, aby pracownik PCPR utrwał wizerunek małoletnich (tj. filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
5. Zabronione jest, aby pracownik PCPR proponował małoletnim alkohol, wyroby tytoniowe i inne nielegalne substancje, jak również używał ich w obecności małoletnich.
6. Zabronione jest, aby pracownik PCPR przyjmował pieniądze lub prezenty od małoletnich, lub ich opiekunów. Zakazane jest wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletnich lub ich opiekunów, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika PCPR lub pracownika PCPR przez dziecko, muszą być zgłaszane Dyrektorowi PCPR. Jeśli pracownik PCPR jest ich świadkiem, zobowiązany jest do reakcji stanowczej, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

§3.

Kontakt fizyczny z małoletnim

1. Zabrania się stosowania jakiejkolwiek formy przemocy wobec małoletnich.
2. Zabrania się dotykania małoletnich w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.
3. Zabrania się wszelkich zachowań naruszających nietykalność fizyczną małoletnich tj.: popychanie, szarpanie, kopanie, szturchanie, stosowanie klapsów, ciągnięcie za uszy lub włosy, szczypanie, bicie, policzkowanie, krępowanie ruchów itp.
4. Pracownik PCPR może mieć kontakt fizyczny z dzieckiem wyłącznie, gdy jest on odpowiedzią na potrzebę małoletniego w danym momencie, uwzględniając jego wiek, etap rozwoju, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny tj.:
  - a) czynności pielęgnacyjne i higieniczne;
  - b) pomoc w spożywaniu posiłku lub poruszaniu się, szczególnie wobec małoletnich niepełnosprawnych;
  - c) w sytuacji trudnej emocjonalnie dla małoletniego, w szczególności w czasie interwencji, odbierania małoletniego z domu rodziny biologicznej na mocy postanowienia sądu, przewożenia do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej w celu zniwelowania napięcia, obniżenia stresu, pocieszenia, uspokojenia z zachowaniem profesjonalizmu i adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
5. Kontakt fizyczny z małoletnim nie może być niejawnym, bądź ukrytym i wiązać się z jakimikolwiek gratyfikacjami ani wynikać z relacji władzy.
6. Pracownik PCPR winien być zawsze przygotowany na uzasadnienie swoich działań wobec małoletniego.
7. Przy stosowaniu kontaktu fizycznego z małoletnim pracownik PCPR zawsze musi obserwować reakcję i dostosować swoje działania do tej reakcji. Nie dotyczy to sytuacji, gdy przytrzymanie małoletniego jest niezbędne dla jego bezpieczeństwa.
8. Należy zachować szczególną ostrożność w stosunku do małoletnich, którzy wcześniej doświadczyli krzywdzenia, w tym seksualnego i fizycznego. W sytuacji, gdy małoletni stara się nawiązać z pracownikiem PCPR niestosowny kontakt, należy sprawę niezwłocznie zgłosić Dyrektorowi PCPR.

§4.

Kontakt poza godzinami pracy

1. Pracownik PCPR utrzymuje kontakt z małoletnim wyłącznie w godzinach pracy zgodnie z zakresem obowiązków służbowych.
2. Zabrania się pracownikom PCPR zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi

poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

3. Jeżeli zachodzi konieczność skontaktowania się z małoletnim lub jego opiekunem poza godzinami pracy można to zrobić wyłącznie za pośrednictwem kanałów służbowych (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, pracownik PCPR musi poinformować o tym Dyrektora PCPR, a opiekun małoletniego musi wyrazić na to zgodę.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni lub jego opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika PCPR) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich i ich opiekunów.

§5.

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik PCPR powinien być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także swoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to „lajkowania” określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać małoletnich, z którymi prowadzi zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta.
2. Pracownik PCPR nie może nawiązywać kontaktów z małoletnimi znajdującymi się pod opieką PCPR poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

Rozdział VI

Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich

§1.

1. Pracownicy PCPR posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich - załącznik nr 4.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownik PCPR podejmuje rozmowę z opiekunem małoletniego, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia.
3. Pracownicy PCPR monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.
4. Pracownicy PCPR znają i stosują zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi.
5. Rekrutacja pracowników PCPR odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

Rozdział VII

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego

§1.

1. W przypadku powzięcia przez pracownika PCPR podejrzania / informacji, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do wiadomości Dyrektorowi PCPR, podając notatkę na punkt podawczy.
2. W przypadku podejrzania, że życie dziecka jest bezpośrednio zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
3. Dalsze postępowanie w sprawie przejmuje Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich w PCPR, który może być wspierany przez psychologa, pedagoga, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub innego specjalistę zatrudnionego w PCPR.
4. Jeśli krzywdzenie dotyczy dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, w postępowanie zaangażowany jest głównie koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Podejmowane działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia małoletniego wpisywane są w plan pomocy dziecku wynikający z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumenty te załącza się do dokumentacji dziecka prowadzonej w PCPR.

§2.

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzania krzywdzenia dziecka przez pracownika PCPR lub pracownika współpracującego z PCPR

1. W przypadku gdy pracownik PCPR lub partner współpracujący z PCPR dopuścił się krzywdzenia dziecka lub jest takie podejrzanie, Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich bada wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności:
  - 1) wysłuchuje krzywdzone dziecko, w obecności jego opiekuna,
  - 2) wysłuchuje pracownika / współpracownika podejrzewanego o krzywdzenie,
  - 3) wysłuchuje świadka / świadków zdarzenia,
  - 4) konsultuje sprawę z innymi specjalistami.
2. Z przebiegu interwencji Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich sporządza protokół interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do niniejszych Standardów i ocenia stopień zagrożenia bezpieczeństwa.
3. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika PCPR, które zakwalifikowano jako zagrożenie I stopnia, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta

od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy, jednocześnie składa się zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury. Dalsze konsekwencje wobec pracownika będą uzależnione od wyniku zakończonych postępowań.

4. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika PCPR, które zakwalifikowano jako zagrożenie II stopnia, należy wszcząć postępowanie wyjaśniające, w trybie dyscyplinarnym wobec tej osoby.
5. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich organizuje spotkanie/a z opiekunami małoletniego, którego krzywdzenie miało miejsce i przekazuje informacje o zdarzeniu, poczynionych ustaleniach oraz o potrzebie / możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
6. Jeżeli pracownik, który dopuścił się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniony przez PCPR, lecz przez partnera współpracującego, wówczas należy zarekomendować zastosowanie przyjętych w PCPR rozwiązań partnerowi współpracującemu, a w razie braku reakcji rozważyć rozwiązanie umowy z partnerem.

§3.

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka przez opiekunów

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie lub podejrzenie krzywdzenia dziecka przez opiekunów małoletniego, Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich bada wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności:
  - 1) wysłuchuje krzywdzone dziecko, w obecności niekrzywdzącego opiekuna lub innej osoby dorosłej wskazanej przez dziecko,
  - 2) wysłuchuje opiekuna krzywdzącego dziecko lub podejrzanego o krzywdzenie,
  - 3) wysłuchuje świadka/świadków zdarzenia,
  - 4) kontaktuje się z innymi służbami mogącymi mieć wiedzę na temat sytuacji rodzinnej (sąd, policja, szkoła, OPS, itp.),
  - 5) konsultuje sprawę z innymi specjalistami.
  - 6) koordynator ds. standardów ochrony małoletnich, organizuje spotkanie/a z niekrzywdzącymi opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb
  - 7) krzywdzone dziecko opuszcza PCPR pod opieką opiekuna niekrzywdzącego, który zapewni mu opiekę,
2. Z przebiegu interwencji Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich sporządza protokół interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do niniejszych Standardów i ocenia stopień zagrożenia bezpieczeństwa.

3. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez rodzinę zastępczą /prowadzący rodzinny dom dziecka, które zakwalifikowano jako zagrożenie I stopnia, dziecko zostaje przeniesione do innej formy pieczy zastępczej, jednocześnie składa się zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury oraz informuje sąd rodzinny o konieczności rozwiązania rodziny zastępczej. Pedagog / psycholog zatrudniony w PCPR sporządza Niebieską Kartę i przekazuje właściwemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu.
4. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że zgłoszono krzywdzenie dziecka przez rodzinę zastępczą /prowadzący rodzinny dom dziecka, zakwalifikowano jako zagrożenie II stopnia, podejmuje się działania naprawcze i intensyfikuje się pracę z rodziną, obejmuje wsparciem dziecko umieszczone w pieczy zastępczej, modyfikując jednocześnie plan pomocy dziecku. O podjętych działaniach informowany jest również właściwy miejscowo sąd rodzinny.
5. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez opiekunów niebędących rodziną zastępczą / prowadzącym rodzinny dom dziecka, które zakwalifikowano jako zagrożenie I stopnia, zawiadamia się stosowne służby, które przeprowadzają interwencję zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Jednocześnie składa się zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury oraz informuje sąd rodzinny o konieczności wglądu w sytuację rodziny. Pedagog / psycholog zatrudniony w PCPR sporządza Niebieską Kartę i przekazuje właściwemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu.
6. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez opiekunów niebędących rodziną zastępczą / prowadzącym rodzinny dom dziecka, które zakwalifikowano jako zagrożenie II stopnia, informuje się opiekuna niekrzywdzącego o potrzebie i możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb. Jednocześnie informuje właściwy OPS o możliwości krzywdzenia dziecka i objęcia rodzinę stosowną formą pomocy oraz informuje sąd rodzinny o konieczności wglądu w sytuację rodziny.

§4.

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie lub podejrzenie krzywdzenia dziecka przez inne dziecko, Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich bada wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności:
  - 1) wysłuchuje krzywdzone dziecko, w obecności jego opiekuna,
  - 2) wysłuchuje dziecko krzywdzące w obecności jego opiekuna,
  - 3) wysłuchuje świadka/świadków zdarzenia,
  - 4) kontaktuje się z innymi służbami mogącymi mieć wiedzę na temat sytuacji rodzinnej (sąd, policja, szkoła, OPS, itp.),
  - 5) konsultuje sprawę z innymi specjalistami.

2. Z przebiegu interwencji Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich sporządza protokół interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do niniejszych Standardów i ocenia stopień zagrożenia bezpieczeństwa.
3. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez inne dziecko, które zakwalifikowano jako zagrożenie I stopnia, Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich organizuje spotkanie/a z opiekunami małoletniego, którego krzywdzenie miało miejsce i przekazuje informacje o zdarzeniu, poczynionych ustaleniach oraz o potrzebie / możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb. Informuje się właściwy miejscowo sąd rodzinny oraz właściwe miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury.
4. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że zgłoszono krzywdzenie dziecka przez inne dziecko, zakwalifikowano jako zagrożenie II stopnia Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich organizuje spotkanie/a z opiekunami małoletniego, którego krzywdzenie miało miejsce i przekazuje informacje o zdarzeniu, poczynionych ustaleniach oraz o potrzebie / możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb. O sytuacji dziecka krzywdzącego informuje się właściwy OPS.
5. W przypadku stwierdzenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej przez inne dziecko, niezwłocznie dokonuje się oceny sytuacji dziecka i modyfikuje plan pomocy dziecku poprzez podjęcie działań naprawczych i wspierających dziecko.

Rozdział VIII

Zasady monitorowania i aktualizowania Standardów

§1.

Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich dokonuje oceny Standardów co najmniej raz na dwa lata w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ocenę dokonuje się poprzez ankietę, którą uzupełniają pracownicy PCPR. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 6.

§2.

1. Dyrektor PCPR dba o prawidłowe wdrożenie Standardów.
2. Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie, oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
3. Rejestr zgłoszeń oraz wszelka dokumentacja z nim związana przechowywana jest w pokoju Koordynatora ds. Standardów Ochrony Małoletnich (Zastępcy Dyrektora) lub gabinecie Dyrektora PCPR.
4. Pracownicy PCPR mogą przekazywać swoje uwagi, proponować zmiany względem

uregulowań zawartych w Standardach do Dyrektora PCPR lub Koordynatora ds. Standardów Ochrony Małoletnich oraz zgłaszać incydenty naruszenia Standardów.

5. Wszelkich zmian w Standardach dokonuje Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich w porozumieniu z Dyrektorem PCPR.
6. Archiwizacja dokumentów odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami PCPR.

Rozdział IX

Zasady dostępności Standardów

§1.

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym dla pracowników PCPR, małoletnich i ich opiekunów.
2. Opiekunowie i małoletni zostają zapoznani ze Standardami poprzez wywieszenie ich w widocznym miejscu w siedzibie PCPR, na stronie internetowej PCPR oraz Biuletynie Informacji Publicznej PCPR.

Rozdział X

Zasady ustalenia planu pomocy małoletniemu po ujawnieniu krzywdy

§1.

1. Po zastosowaniu procedury interwencji pracownik PCPR ma obowiązek wspierać małoletniego, który doznał krzywdy oraz zwracać szczególną uwagę na wszelkie niepokojące sygnały.
2. Jeżeli jest to możliwe, po ujawnieniu krzywdy, Dyrektor PCPR może utworzyć grupę wsparcia dla małoletniego lub objąć go innym stosowanym do potrzeb poradnictwem specjalistycznym.

Rozdział XI

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

§1.

1. Pracownik PCPR uznaje prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Jakiegokolwiek upublicznienie wizerunku małoletniego przez pracownika PCPR wymaga pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalenie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

Rozdział XII
Postanowienia końcowe

§1.

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Standardy stosuje się odpowiednio w stosunku do małoletnich, którzy nie są bezpośrednio objęci zadaniami realizowanymi przez PCPR.
3. Standardy zostają wywieszane w widocznym miejscu w siedzibie PCPR na stronie internetowej PCPR oraz Biuletynie Informacji Publicznej PCPR.

Oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*

Ja niżej podpisany/a .....

(imię i nazwisko)

oświadczam, że zapoznałam/em się z dokumentacją wchodzącą w skład *Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem* obowiązującą w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu i przyjmuję do realizacji.

.....

(data i podpis)

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

.....

miejsce i data

Ja,

.....

nr PESEL ...../nr paszportu .....

oświadczam, że w Państwie ..... nie jest prowadzony rejestr karny/nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w Państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwem określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowywaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi,

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

podpis

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1 .....

2 .....

Oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Podpis

dnia.....r.

Jak rozpoznać przemoc?

Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.

Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najczęściej sprawcami przemocy wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznane dziecku ani jego otoczeniu.

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:

- a) Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami.
- b) Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe.
- c) Wyraźne odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób.
- d) Dziecko boi się rodzica/opiekuna.
- e) Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz.
- f) Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym.
- g) Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój.
- h) Problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem.
- i) Moczzenie, moczzenie nocne, zanieczyszczanie kałem.
- j) Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty.
- k) Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne.
- l) Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną)
- m) Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia

przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka.

- n) Niechęć do przebijania się w towarzystwie innych.
- o) Samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Na jakie zachowania ze strony rodzica/opiekuna warto zwrócić uwagę?

- a) Ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem.
- b) Wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka.
- c) Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.
- d) Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.
- e) Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc („to jego wina”, „ona mnie sprowokowała”).
- f) Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe).
- g) Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne.
- h) Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).
- i) Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).
- j) Przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność.
- k) Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem.
- l) Jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.
- m) Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych.
- n) Stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Objawy fizyczne na ciele dziecka:

1. pręgi na plecach, nogach i rękach;
2. złamania;
3. wybicia palców;
4. pęknięcia skóry;
5. strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki;
6. krwawe wylewy do obu gałek ocznych;
7. ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie;
8. zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim;
9. liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka;
10. krwawe sine ślady na podeszwach stóp.

Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:

1. Ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r.ż.;
2. choroby przenoszone drogą płciową;
3. obecność nasienia w otworach ciała dziecka;

4. urazy genitaliów i odbytu dziecka;
5. infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.

Symptomy wynikające z zaniedbania:

1. Dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).
2. Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków).
4. Dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody.
5. Dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu.
6. Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.
7. Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.
8. Dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej (pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119). Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (lecz nie musiało) zagrażać jego zdrowiu. Popełnienie wykroczenia ma charakter formalny, tzn. wystarczy dopuszczenie do przebywania dziecka w takich okolicznościach, żaden skutek w postaci np. uszczerbku na zdrowiu nie musi zaistnieć, aby można było mówić o odpowiedzialności z tego artykułu)*

* Załącznik opracowano na podstawie materiałów edukacyjnych i szkoleniowych Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

Protokół interwencji w przypadku zastosowania procedur podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

Data i miejsce sporządzenia dokumentu	
Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie	
Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego	
Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce	
Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego	
Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego	
Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury Niebieskie Karty)	
Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we	

współpracy z koordynatorem, specjalistami (psychologiem, pedagogiem), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego	
Informacja ze spotkania z opiekunami	
Zaplanowana pomoc psychologiczna/pedagogiczna małoletniemu, jego opiekunom, innym dzieciom – jeżeli byli np. świadkami incydentu, we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodnie opiekunów na udzielanie ww. formy pomocy małoletniemu. Działania w przypadku braku współpracy ze strony opiekunów	
Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej dziecku przez jednostkę.	
Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół	

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Centrum, w którym pracujesz?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem ?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone i przez kogo?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujących w Centrum?	

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

L.p.	Imię i nazwisko małoletniego,	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis osoby sporządzającej
1.							
2.							
3.							
4.							